บทบาทของรัฐกับการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์: กรณีศึกษามูลนิธิกู้ภัยสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

The Role of the State in the Sustainability of Emergency Medical Volunteers: A Case Study of the Sankamphaeng Rescue Foundation, Sankamphaeng District, Chiang Mai Province, Thailand

อธิณัฏฐ์ ศรีทันธนโชติ, วิทยา จิตนุพงศ์, และ วิโรจน์ ก่อสกุล
Athinat Sritanthanachoti, Wittaya Jitnupong, and Viroj Korsakul
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย
Ramkhamhaeng University, Thailand
E-mail: wittaya.jitnupong@gmail.com

Received August 17, 2026; **Revised** November 2, 2026; **Accepted** November 4, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครในระดับพื้นที่ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของรัฐกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร และ 3) เสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทของรัฐเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของอาสาสมัคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย อาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานระดับนโยบาย และผู้ใช้บริการระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของอาสาสมัครมีแรงจูงใจหลักจากจิตอาสา ประสบการณ์ส่วนบุคคล และความต้องการพัฒนาทักษะ โดยการคงอยู่ในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความภาคภูมิใจ ความสัมพันธ์ภายในทีม และโอกาสในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ยังเผชิญข้อจำกัดด้านเวลา ภาระส่วนบุคคล และทรัพยากร รวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐที่ยังเน้นเชิงนโยบายมากกว่าการปฏิบัติ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของรัฐกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ผู้บริหารมองว่าองค์กรอาสาสมัครมีลักษณะเป็นระบบกึ่งทางการที่มีความยืดหยุ่น แต่ยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยเฉพาะงบประมาณและบุคลากร ขณะที่ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

3) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของรัฐเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของอาสาสมัคร ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการเข้าถึงบริการเป็นหลัก และประเมินคุณภาพการให้บริการจากทั้งผลลัพธ์และพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน โดยมีความเชื่อมั่นต่ออาสาสมัครในระดับบุคคลมากกว่าความเชื่อมั่นต่อระบบโดยรวม

คำสำคัญ: บทบาทของรัฐ; การแพทย์ฉุกเฉิน; อาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์

Abstract

This article aims to 1) study the role of the government in supporting volunteer work at the local level, 2) analyze the relationship between the role of the government and the motivation of volunteers to perform their work, and 3) propose guidelines for developing the role of the government to enhance the sustainability of volunteers. This research is qualitative in nature. The data was collected from 15 key informants selected using purposive sampling, including emergency medical volunteers, policy-level administrators or practitioners, and users of the emergency medical services system. The research results were found as follows;

1) The role of volunteers is primarily driven by a spirit of volunteerism, personal experience, and a desire for skill development. Continued participation depends on a sense of self-worth, pride, team relationships, and learning opportunities. However, volunteers face constraints such as limited time, personal obligations, and a lack of resources; furthermore, government support tends to focus more on policy-level frameworks than on practical, operational assistance.

2) Regarding the relationship between the state's role and volunteer motivation, administrators view volunteer organizations as flexible, semi-formal systems—though they remain constrained by limited resources, particularly in terms of budget and personnel. Meanwhile, inter-agency collaboration serves as a key factor in operational efficiency.

3) As for strategies to enhance the state's role in fostering the sustainability of volunteerism, service users prioritize rapid access to services. They evaluate service quality based on both the outcomes achieved and the conduct of the volunteers themselves, placing greater trust in individual volunteers than in the system as a whole.

Keywords: the role of the state; emergency medical service; emergency medical volunteers

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงบริการสาธารณะด้านสาธารณสุข อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาระบบบริการสุขภาพและระบบการแพทย์ฉุกเฉิน โดยรัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย กฎหมาย และกลไก เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551 ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังคงต้องพึ่งพาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้ป่วยก่อนถึงสถานพยาบาล (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017)

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่องภายใต้พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551 ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรอบเชิงสถาบันในการกำหนดโครงสร้าง บทบาท และกลไกการดำเนินงานของระบบในระดับมหภาค อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังคงปรากฏ "ช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ" (policy-practice gap) อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แม้รัฐจะมี

บทบาทหลักในการกำหนดทิศทางเชิงนโยบาย แต่การดำเนินงานในระดับพื้นพื้นที่ยังต้องพึ่งพาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะอาสาสมัครกู้ภัยจากมูลนิธิและองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเข้าถึงพื้นที่และให้การช่วยเหลือผู้ป่วยในระยะก่อนถึงสถานพยาบาล อันเป็นช่วงเวลาวิกฤตที่มีผลโดยตรงต่ออัตราการรอดชีวิตของผู้ป่วย (Emergency Medical Services Act, 2008)

ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระบบยังเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และการเข้าถึงบริการ ส่งผลให้การดำเนินงานต้องอาศัยอาสาสมัครเป็นกลไกหลัก ขณะเดียวกัน อาสาสมัครยังเผชิญข้อจำกัดด้านเวลาและการสนับสนุน ซึ่งอาจกระทบต่อแรงจูงใจและความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ (policy–practice gap) และชี้ให้เห็นว่า การดำรงอยู่ของอาสาสมัครไม่ได้ขึ้นอยู่กับจิตสาธารณะเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐและแรงจูงใจส่วนบุคคล

ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐต่อการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะในบริบทระดับพื้นที่ที่มีความซับซ้อนของการประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ในการนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากรณีอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินระดับพื้นฐานร่วมกับภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง การศึกษานี้จึงมุ่งวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐต่อการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในระดับพื้นที่ เพื่อพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและความยั่งยืนของระบบการแพทย์ฉุกเฉินต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ในระดับพื้นที่
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างบทบาทของภาครัฐกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาครัฐในการเสริมสร้างแรงจูงใจและความยั่งยืนของการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในระดับพื้นที่

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎี/แนวคิด

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าและทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการอธิบายปรากฏการณ์ วิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถจำแนกออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ (2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การศึกษาในส่วนนี้มุ่งอธิบายกรอบแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของอาสาสมัครและภาครัฐในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ครอบคลุมความหมายและความสำคัญของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ มาตรฐานคุณวุฒิฉุกเฉินการแพทย์ โครงสร้างของหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครในระบบการให้บริการก่อนถึงสถานพยาบาล

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในการจัดบริการสาธารณะ มุ่งอธิบายบทบาทของภาครัฐในการจัดบริการสาธารณะในมิติของการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ และการกำกับดูแล รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และกรอบกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (Whangmahaporn, 2013)

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของอาสาสมัคร เน้นการอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมและการคงอยู่ของอาสาสมัคร โดยเฉพาะในมิติของแรงจูงใจ ความผูกพันต่อองค์กร และเงื่อนไขเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการปฏิบัติงาน (Barry et al. 2019)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการแพทย์ฉุกเฉิน การบริหารเครือข่ายการแพทย์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหลายภาคส่วน รวมถึงการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครและประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โดยเฉพาะในบริบทของประเทศกำลังพัฒนาที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร (2) งานวิจัยเกี่ยวกับอาสาสมัครกู้ชีพ การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์บทบาทของรัฐในมิติต่างๆ เพื่ออธิบายว่าการสนับสนุนเชิงนโยบาย การบริหารจัดการ และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับภาคประชาชน มีผลต่อการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์อย่างไร ซึ่งจะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการและนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น และ (3) งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผลลัพธ์ของปัจจัยหลายระดับที่เชื่อมโยงกัน ทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและแรงสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการดำเนินงานด้านสุขภาพในระดับชุมชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นฐานในการเปรียบเทียบ อภิปราย และสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้

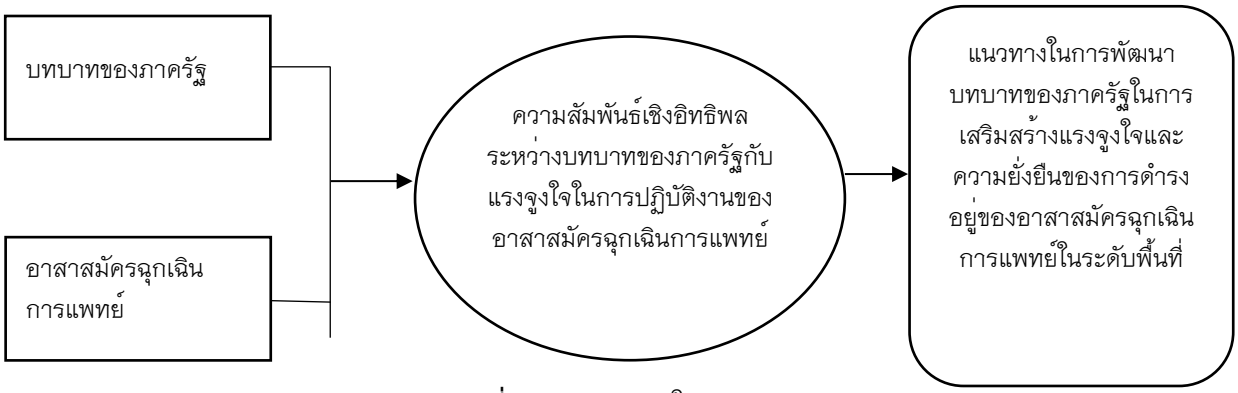
จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า การศึกษาที่เกี่ยวกับระบบการแพทย์ฉุกเฉินและบทบาทของอาสาสมัครในประเทศไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ในมิติของการบริหารจัดการองค์กรและปัจจัยเชิงบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพหรือความคงอยู่ของอาสาสมัครเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านแรงจูงใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความผูกพันต่อองค์กร ตลอดจนลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัคร รวมถึงกลไกการบริหารจัดการ การประสานงาน และการจัดสรรทรัพยากรของระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวส่วนใหญ่ ยังมุ่งเน้นการวิเคราะห์ ในระดับบุคคลหรือระดับองค์กรเป็นหลัก

ขณะที่มิติด้านบทบาทของภาครัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ผู้กำกับดูแล และผู้สนับสนุนการดำเนินงานของระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ยังได้รับการศึกษาอย่างจำกัด โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากร และการสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนในระดับพื้นพื้นที่

ในทางปฏิบัติ แม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่องภายใต้พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดกรอบการบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไว้อย่างชัดเจน แต่การดำเนินงานของระบบดังกล่าวยังคงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะอาสาสมัครกู้ภัยจากมูลนิธิต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน ก่อนถึงสถานพยาบาล ทั้งนี้ การดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนจากภาครัฐ นโยบายด้านสาธารณสุข ตลอดจนแรงจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของรัฐกับการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ โดยเลือกศึกษามูลนิธิกู้ภัยสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของภาครัฐกับการคงอยู่ของอาสาสมัครในระดับพื้นที่ อันจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 15 คน คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลายมิติ ประกอบด้วย (1) อาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ (2) ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานระดับนโยบาย และ (3) ผู้ใช้บริการระบบการแพทย์ฉุกเฉิน กลุ่มละ 5 คน โดยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลตามหลักความอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured

Interview) โดยใช้แนวคำถามปลายเปิดที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ร่วมกับการบันทึกภาคสนาม (Field Notes) เพื่อเก็บรายละเอียดบริบทและประเด็นสำคัญ ทั้งนี้ แนวคำถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง รวบรวมข้อมูลโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง การประสานงานในพื้นที่ และการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล และทำการบันทึกภาคสนามควบคู่กันไป ภายหลังการเก็บข้อมูล ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยผู้วิจัยไม่ใช้การบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ และยึดหลักจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

ผลการวิจัย

การศึกษาบทบาทของรัฐกับการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ กรณีศึกษามูลนิธิกู้ภัยสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทของกลุ่มอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครมีแรงจูงใจหลักในการเข้าร่วมจากความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน และความต้องการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ โดยเฉพาะแรงจูงใจด้านจิตอาสาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วม ในด้านการคงอยู่ในการปฏิบัติงาน พบว่าได้รับอิทธิพลจากความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความภาคภูมิใจจากการช่วยเหลือผู้อื่น และความสัมพันธ์ที่ดีภายในทีม อย่างไรก็ตาม อาสาสมัครยังเผชิญข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงานส่วนบุคคล และการขาดแคลนทรัพยากร ในส่วนของมุมมองต่อบทบาทของภาครัฐ พบว่า การสนับสนุนยังคงมีลักษณะเป็นเชิงนโยบายมากกว่าการสนับสนุนในระดับปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการดำเนินงานจริง อีกทั้งอาสาสมัครยังรับรู้ว่าบทบาทของตนยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างชัดเจนในระบบ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของภาครัฐกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานขององค์กรอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์มีลักษณะเป็นระบบกึ่งทางการที่มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ได้ดี อย่างไรก็ตาม ยังเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณและอุปกรณ์ รวมถึงข้อจำกัดด้านบุคลากรที่มีความไม่แน่นอน นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะกับสถานพยาบาลและหน่วยงานภาครัฐ มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพของการให้บริการ โดยความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือส่งผลโดยตรงต่อความรวดเร็วและความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

3. แนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาครัฐในการเสริมสร้างแรงจูงใจและความยั่งยืนของการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในระดับพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการเข้าถึงบริการเป็นปัจจัยหลักในการประเมินคุณภาพของระบบ ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกมั่นใจและความปลอดภัย ความพึงพอใจต่อการให้บริการไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร การให้ข้อมูล และความเอาใจใส่ ในด้านความเชื่อมั่น พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นต่ออาสาสมัครในระดับบุคคลมากกว่าความเชื่อมั่นต่อระบบโดยรวม และยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนและความต่อเนื่องของระบบบริการ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล แบ่งตามวัตถุประสงค์เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทของกลุ่มอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ พบว่า มีแรงจูงใจหลักจากความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ประสบการณ์ส่วนบุคคล และความต้องการพัฒนาทักษะ โดยเฉพาะแรงจูงใจด้านจิตอาสา ซึ่งสะท้อนลักษณะของ “แรงจูงใจภายใน” (intrinsic motivation) อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Whangmahaporn (2013) และ Yodphet (1991) ที่อธิบายว่า อาสาสมัครเป็นบุคคลที่ขับเคลื่อนด้วยความสมัครใจและจิตสาธารณะ รวมถึงสอดคล้องกับงานของ Barry et al. (2019) ที่ชี้ว่า แรงจูงใจของอาสาสมัครมักเกิดจากความต้องการช่วยเหลือสังคมและการพัฒนาตนเอง เมื่อพิจารณาผ่านกรอบทฤษฎีสองปัจจัยของ Heffernan et al. (2020) จะพบว่า ปัจจัยที่ผลักดันให้อาสาสมัครเข้าร่วมและคงอยู่ในการปฏิบัติงาน เช่น ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกมีคุณค่า และการได้รับการยอมรับ จัดอยู่ในกลุ่ม “ตัวกระตุ้น (Motivators)” ขณะที่ข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงาน และการขาดแคลนทรัพยากร เป็น “ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors)” ที่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งอาจไม่ได้สร้างแรงจูงใจโดยตรง แต่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการคงอยู่ของอาสาสมัคร ผลการศึกษาที่พบว่า ความผูกพันในทีม ความรู้สึกมีคุณค่า และความภาคภูมิใจ มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Becker (1960) เรื่อง “ความผูกพันต่อองค์กร” (commitment) ที่อธิบายว่าการตัดสินใจคงอยู่ของบุคคลเกิดจากการลงทุนทางสังคมและจิตใจที่สะสมขึ้น รวมถึงสอดคล้องกับงานของ Wanthayanant (2013) และงานวิจัยร่วมสมัย เช่น Sripalang (2022) และ Khemwuttipong (2020) ที่ชี้ว่าแรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กรเป็นเงื่อนไขสำคัญของความยั่งยืนในการทำงานของอาสาสมัคร

อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่อง “ช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ” และการที่อาสาสมัครรับรู้ว่าบทบาทของตนยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของรัฐในการสนับสนุนภาคอาสาสมัคร ซึ่งไม่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดรัฐสวัสดิการของ Leerasiria and Saengkanokkul (2025) รวมถึงข้อเสนอของ Jensantikul (2022) ที่เน้นบทบาทของรัฐในเชิงรุกและการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ กล่าวอีกนัยหนึ่ง แม้รัฐจะมีบทบาทในเชิงนโยบาย แต่ยังไม่สามารถแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในระดับพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

2. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของภาครัฐกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ พบว่า องค์กรอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์มีลักษณะเป็น “ระบบกึ่งทางการที่มีความยืดหยุ่นสูง” สะท้อนรูปแบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวคิด New Public Governance (NPG) ของ Ratthanakwan (2023) และแนวคิดเครือข่ายของ Rhodes (1997) ซึ่งมองว่าการจัดบริการสาธารณะในปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการโดยรัฐเพียงลำพัง แต่เกิดจากการทำงานร่วมกันของหลายภาคส่วนในลักษณะเครือข่าย ความสามารถในการปรับตัวตามบริบทพื้นที่ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Migdal (2002) ที่เสนอว่า การดำเนินนโยบายสาธารณะเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมมากกว่าการกำหนดจากส่วนกลางเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า องค์กรอาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในการ “แปลนโยบาย” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่

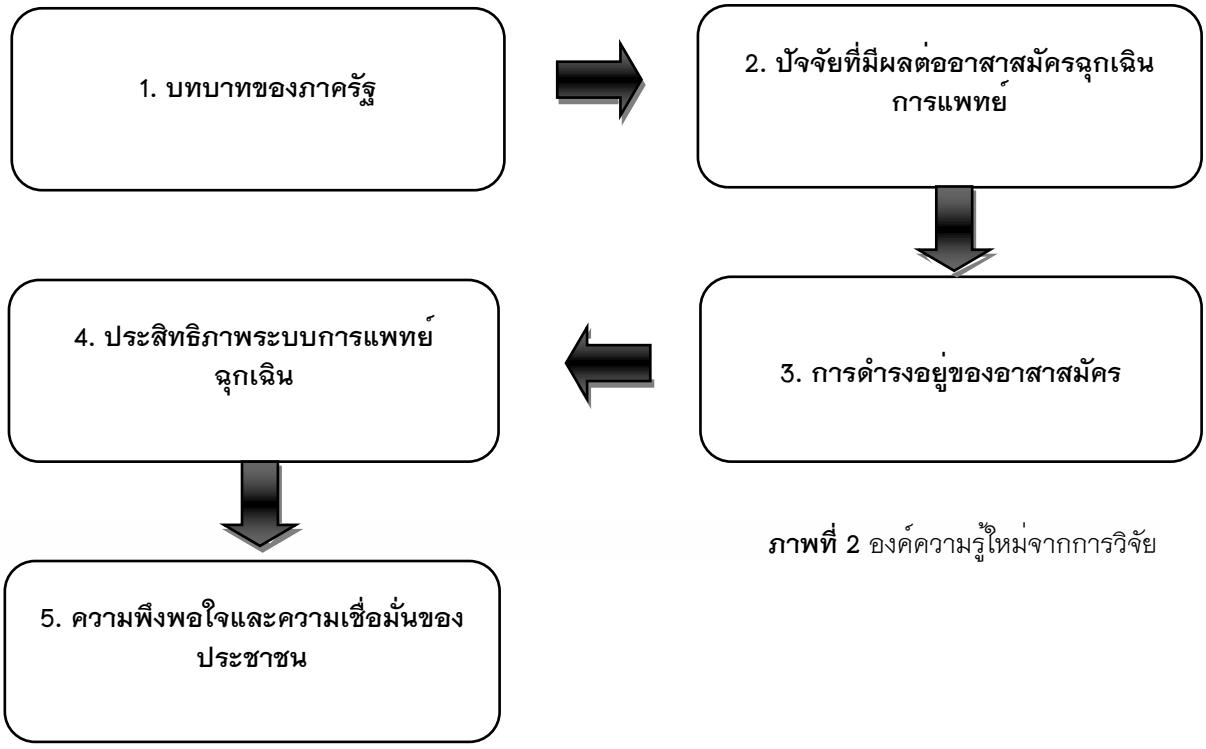
อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากรที่พบในงานวิจัย สอดคล้องกับงาน Wattanasritanang et al. (2023) และ Jantharo (2016) ที่ระบุว่าการจัดบริการสาธารณะของไทยยังเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะด้านงบประมาณและกำลังคน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการให้บริการ ในขณะเดียวกัน ผลการศึกษายังยืนยันความสำคัญของ “เครือข่ายความร่วมมือ” ที่มีผลต่อความรวดเร็วและความต่อเนื่องของการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Network Governance และงานของ Karnasuta and Lorsuwannarat (2021) ที่ชี้ว่าเครือข่ายสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ EMS ได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาผ่านแนวคิด Embedded Autonomy ของ Evans (1995) จะพบว่า ระบบยังไม่สามารถสร้างสมดุลระหว่าง “ความเป็นอิสระของรัฐ” และ “การฝังตัวอยู่ในสังคม” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ แม้จะมีความร่วมมือในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดการบูรณาการเชิงระบบและการสนับสนุนที่ต่อเนื่องจากภาครัฐ

3. แนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาครัฐในการเสริมสร้างแรงจูงใจและความยั่งยืนของการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในระดับพื้นที่ พบว่า “ความรวดเร็วในการเข้าถึงบริการ” เป็นปัจจัยหลักในการประเมินคุณภาพของระบบ สอดคล้องกับหลักการสำคัญของระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) และงานของ Srichaiprawat (2022) ที่ชี้ว่า response time เป็นตัวชี้วัดสำคัญของประสิทธิภาพระบบและมีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ในด้านความพึงพอใจ ผลการศึกษาที่เน้นบทบาทของการสื่อสาร การให้ข้อมูล และพฤติกรรมที่แสดงถึงความเอาใจใส่ของผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิด New Public Service ของ Maru (2022) ที่มุ่งเน้นการให้บริการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญกับ “คุณภาพของปฏิสัมพันธ์” มากกว่าผลลัพธ์เชิงเทคนิคเพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบที่สำคัญคือ ผู้ใช้บริการมี “ความเชื่อมั่นในระดับบุคคลมากกว่าระบบ” ซึ่งสะท้อนลักษณะการรับรู้ของประชาชนที่ยึดโยงกับประสบการณ์ตรง มากกว่าความเชื่อมั่นในเชิงโครงสร้าง สอดคล้องกับแนวคิดของ Migdal (2002) และงานของ Jensantikul (2022) ที่ชี้ว่าระบบสาธารณะของไทยยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในระดับภาพรวมได้อย่างเต็มที่ ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็น “ความเปราะบางเชิงระบบ” กล่าวคือ แม้ผู้ปฏิบัติงานในระดับหน้างานจะมีประสิทธิภาพและได้รับความเชื่อถือ แต่ระบบโดยรวมยังขาดความแน่นอน ความต่อเนื่อง และความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นอย่างเป็นสถาบัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์บทบาทของภาครัฐกับอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ดังแผนภาพ

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสัมพันธ์ของภาครัฐกับการดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ประกอบด้วย

1. บทบาทของภาครัฐ ภาครัฐมีบทบาทสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนระบบงานอาสาสมัครให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการกำหนดนโยบายและกรอบกฎหมายเพื่อรองรับสถานภาพของอาสาสมัคร พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันยังมุ่งพัฒนาศักยภาพผ่านหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้มาตรฐาน และจัดระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการยอมรับเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และท้ายที่สุดคือตัวกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน ซึ่งบูรณาการทั้งหมดนี้จะช่วยกลายเป็นกลไกที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

2. ปัจจัยที่มีผลต่ออาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 5 มิติ โดยเริ่มจากแรงจูงใจภายในที่มีจิตต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและมุ่งพัฒนาทักษะกู้ชีพ ควบคู่กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและความภาคภูมิใจเมื่อสามารถช่วยชีวิตคนได้สำเร็จ ขณะเดียวกันความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในทีมและแรงสนับสนุนจากสังคมรอบข้าง ถือเป็นแรงใจสำคัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามอาสาสมัครยังต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานจากอาชีพหลักและครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยท้าทายในการอุทิศตน ท้ายที่สุดคือความเพียงพอของทรัพยากร ทั้งอุปกรณ์การแพทย์ ยานพาหนะ และงบประมาณที่ได้มาตรฐาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกภารกิจ

3. การดำรงอยู่ของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในระบบอย่างยั่งยืน สะท้อนผ่านความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลลัพธ์โดยตรงจากความผูกพันต่อองค์กรที่เกิดจากบรรยากาศการทำงานที่ดี ความเชื่อมั่นในระบบ และการได้รับการยอมรับในคุณค่า ความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งนี้เองที่แปรเปลี่ยนเป็นความตั้งใจในการทำงานระยะยาว ทำให้อาสาสมัครพร้อมที่จะอุทิศตนและก้าวข้ามข้อจำกัดต่างๆ เพื่อส่งมอบความช่วยเหลือแก่สังคมอย่างมั่นคงและไม่ย่อท้อ

4. ประสิทธิภาพระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ถือเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่มีชีวิตของผู้ป่วยเป็นเดิมพัน โดยมีเสาหลักสำคัญคือความรวดเร็วในการตอบสนองต่อเหตุการณ์เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตความพิการ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากความพร้อมของทีมปฏิบัติการ ทั้งในด้านสมรรถภาพร่างกาย ทักษะความเชี่ยวชาญ และระบบการออกเหตุที่ทันท่วงที บูรณาการเหล่านี้จะนำไปสู่คุณภาพการช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในภาวะวิกฤตได้อย่างแท้จริง

5. ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชน กระจกบานสำคัญที่สะท้อนถึงผลลัพธ์และความสำเร็จของระบบสาธารณภัย โดยมีรากฐานมาจากความพึงพอใจต่อการบริการที่รวดเร็วและเท่าเทียม ควบคู่กับความมั่นใจในตัวอาสาสมัครที่มีต่อทักษะ ความเชี่ยวชาญ และความทุ่มเทในการเข้าช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุ ซึ่งทัศนคติเชิงบวกในระดับบุคคลเหลานี้ จะหลอมรวมและยกระดับกลายเป็นความเชื่อมั่นต่อระบบโดยรวม อันจะนำไปสู่การยอมรับและการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งของภาคประชาชนในระยะยาว

สรุป

ระบบการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่มีจุดแข็งสำคัญจากแรงจูงใจและความทุ่มเทของอาสาสมัคร ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการให้บริการ และส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตาม ระบบยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ และความต่อเนื่องของกำลังบุคลากร ขณะเดียวกัน แม้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบ แต่ยังคงมีข้อจำกัดในด้านการเชื่อมโยงเชิงระบบ รวมถึงช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการที่มีต่อบุคคลมากกว่าระบบ ยังสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบบริการให้มีความน่าเชื่อถืออย่างเป็นองค์รวมและยั่งยืนในระยะยาวกับการปฏิบัติจริง อีกทั้งผู้ใช้บริการยังมีความเชื่อมั่นในระดับบุคคลมากกว่าระดับระบบ สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาให้เกิดความเชื่อมั่นในภาพรวมของระบบการแพทย์ฉุกเฉินอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) การบูรณาการงบประมาณและทรัพยากรส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสันกำแพงควรร่วมมือกับอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ ในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่ต่อเนื่อง และยานพาหนะฉุกเฉินให้มีความพร้อมและได้มาตรฐานสากล

2) การจัดทำระบบสวัสดิการและสร้างแรงจูงใจ ภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนระบบประกันอุบัติเหตุ หรือกองทุนเยียวยาความเสี่ยงสำหรับอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ เพื่อลดความกังวลใจเกี่ยวกับภาระครอบครัว และสร้างความรู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการทำงานระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบของการศึกษาครั้งนี้ สามารถเสนอแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคตเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และต่อยอดเชิงวิชาการได้ดังนี้

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อทดสอบกรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อยืนยันผลการวิจัยในเชิงสถิติและเพิ่มความสามารถในการอธิบายปรากฏการณ์ในภาพรวม

2) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังบริบทพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านโครงสร้างระบบ การสนับสนุนจากภาครัฐ และลักษณะของอาสาสมัคร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความหลากหลายของระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

3) ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบทางจิตใจของอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ เช่น ความเครียด ความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ และภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burnout) เพื่อพัฒนาแนวทางการดูแลและสนับสนุนอาสาสมัครอย่างเหมาะสม

4) ควรพัฒนางานวิจัยเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการลดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ (policy–practice gap) โดยศึกษาแนวทางการออกแบบกลไกเชิงสถาบันและการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

References

Barry, T., Guerin, S., & Bury, G. (2019). Motivation, challenges and realities of volunteer community cardiac arrest response: A qualitative study of ‘lay’ community first responders. *BMJ Open, 9*(8), e029015. https://doi.org/10.1136/bmjopen–2019–029015

Becker, H. S. (1960). Notes on the concept of commitment. *American Journal of Sociology, 66*(1), 32–40. https://doi.org/10.1086/222820

Constitution of the Kingdom of Thailand. (2017). *Royal Thai Government Gazette, 134*(40A), 1–90.

Emergency Medical Services Act. (2008). *Royal Thai Government Gazette, 125*(44A), 1–17.

Evans, P. (1995). *Embedded autonomy: States and industrial transformation*. Princeton University Press. https://doi.org/10.1515/9781400821723

Heffernan, E., Oving, I., Barry, T., Phung, V.–H., Siriwardena, A. N., & Masterson, S. (2020). Factors that motivate individuals to volunteer to be dispatched as first responders in the event of a medical emergency: A systematic review protocol. *HRB Open Research, 2*, Article 34. https://doi.org/10.12688/hrbopenres.12969.2

Jantharo, C. (2016). *Public service provision and needs of people in Tazala Municipality, Muang District, Chiang Mai Province*[Master’s thesis, Maejo University].

Jensantikul, N. (2022). Welfare state: Implementation in the Thai social context for social inclusion. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahamakut Buddhist University Isan Campus, 3*(3), 20–37. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jhsmbuisc/article/view/259504

Karnasuta, C., & Lorsuwannarat, T. (2021). Process and effectiveness of emergency medical service network: Case study in Khon Kaen Province. *Journal of Buddhist Anthropology, 6*(10), 394–409. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/251401

Khemwuttipong, S. (2020). *Factors affecting emergency medical responders' retention in Trang Province* [Master's thesis, Sukhothai Thammathirat Open University].

Leerasiria, W., & Saengkanokkul, P. (2025). A comparison of welfare state development in Western and Eastern countries: Approaches to understanding welfare state development. *Journal of Social Sciences, 55*(1), 186–211. https://doi.org/10.61462/cujss.v55i1.4415

Maru, S. (2022). *Public service delivery by local public enterprise* [Master's thesis, Thammasat University].

Migdal, J. S. (2002). *State in society: Studying how states and societies transform and constitute one another*. Cambridge University Press.

Ratthanakwan, S. (2023). Transforming the role of the state: Limitations and challenges under the new public governance concept. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation, 9*(8), 1685–1703. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/264412

Rhodes, R. A. W. (1997). *Understanding governance: Policy networks, governance, reflexivity and accountability*. Open University Press.

Srichaiprawat, T. (2022). Development of a pre-hospital care emergency medical operations process of Nonthaburi Province. *Journal of Emergency Medical Services of Thailand, 2*(2), 146–157. https://doi.org/10.14456/jemst.2022.14

Sripalang, P. (2022). *The motivation of being a social development and human security volunteer (excellent), Department of Social Development and Welfare: A case study of Pathum Thani Province* [Master's independent study, Ramkhamhaeng University].

Wanthayanant, N. (2013). *Factors affecting job retention intention of temporary employee nurses in hospitals in Sakon Nakhon Province* [Master's thesis, Burapha University].

Wattanasritanang, S., Nantana, R., Sujimongkol, C., & Ratchapat, C. (2023). The system development of an emergency medical service management in local government organization network, Loei Province. *Research and Development Health System Journal, 16*(3), 183–197. https://he02.tci-thaijo.org/index.php/RDHSJ/article/view/265408

Whangmahaporn, P. (2013). Development of policy in regard of the Thai volunteers: From security to social development. *Sripatum Chonburi Academic Journal, 21*(2), 15–26. https://www.chonburi.spu.ac.th/journal/booksearch/upload/1290-03.pdf

Yodphet, S. (1991). *Volunteers and social work practice*. Thammasat University Press.